

Lietas arhīva Nr. A42-01038-17/12
ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1109.A420326416.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 9.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese K.Jandava,

piedaloties pieteicējam /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts policijas pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja apvienoto administratīvo lietu, kas ierosināta pēc pieteicēja /pers. A/ pieteikuma par Valsts policijas amatpersonu prettiesisko faktisko rīcību, veicot /pers. A/ personas datu apstrādi, atzīšanu par prettiesisku un ar šo rīcību nodarītā morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts policijā 2016.gada 17.jūnijā saņemta Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Iekšējās izmeklēšanas biroja 2016.gada 16.jūnija vēstule Nr.20/10/6-K-7016 "Par iesnieguma pārsūtīšanu", ar kuru pārsūtīta izskatīšanai pieteicēja 2016.gada 13.jūnija sūdzība (turpmāk – Iesniegums Nr.1) par Valsts policijas amatpersonu faktisko rīcību, un morālā kaitējuma atlīdzības saņemšanu sakarā ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes Patruļpolicijas bataljona 10.rotas jaunākā inspektora, virsseržanta /pers. C/ prettiesisko faktisko rīcību.

Valsts policijā 2016.gada 1.augustā saņemta Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja 2016.gada 27.jūnija vēstule Nr.20/18/6-K-2045 "Par sūdzības pārsūtīšanu", ar kuru pārsūtīta izskatīšanai pieteicēja 2016.gada 20.jūlija sūdzība (turpmāk – Iesniegums Nr.2) par Valsts policijas amatpersonas faktisko rīcību, un morālā kaitējuma atlīdzības saņemšanu, sakarā ar Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Patruļpolicijas nodaļas Reģionālās konvoja rotas jaunākās inspektores /pers. R/ prettiesisko faktisko rīcību.

Ar Valsts policijas priekšnieka 2016.gada 20.septembra Lēmumu (turpmāk – Lēmums Nr.1) nolemts noraidīt pieteicēja Iesniegumu Nr.1 un Iesniegumu Nr.2 un atteikt atzīt pieteicēja tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Valsts policijā 2016.gada 13.decembrī saņemta Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja 2016.gada 9.decembra vēstule Nr.20/18-K-368 "Par sūdzības pārsūtīšanu", ar kuru pārsūtīta izskatīšanai pieteicēja 2016.gada 2.decembra sūdzība (turpmāk – Iesniegums Nr.3) par Valsts policijas amatpersonas faktisko rīcību, un morālā kaitējuma atlīdzības saņemšanu, sakarā ar Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Prevencijas nodaļas inspektores, kapteines /pers. D/ prettiesisko faktisko rīcību.

Ar Valsts policijas priekšnieka 2017.gada 9.janvāra Lēmumu (turpmāk – Lēmums Nr.2) nolemts noraidīt pieteicēja Iesniegumu Nr.3 un atteikt atzīt pieteicēja tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Valsts policijā 2017.gada 24.janvārī saņemta Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja 2017.gada 23.janvāra vēstule Nr.20/18-K-117 "Par sūdzības pārsūtīšanu", ar kuru pārsūtīta izskatīšanai pieteicēja 2016.gada 2.decembra sūdzība (turpmāk – Iesniegums Nr.4) par Valsts policijas amatpersonas faktisko rīcību, un morālā kaitējuma atlīdzības saņemšanu, sakarā ar Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Prevencijas nodaļas vecākās inspektores, majores /pers. E/ prettiesisko faktisko rīcību.

Ar Valsts policijas priekšnieka 2017.gada 2.februāra Lēmumu (turpmāk – Lēmums Nr.3) nolemts noraidīt pieteicēja Iesniegumu Nr.4 un atteikt atzīt pieteicēja tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Valsts policijā 2017.gada 20.aprīlī saņemta Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja 2017.gada 19.aprīļa vēstule Nr.20/18-K-1239 "Par sūdzības pārsūtīšanu", ar kuru pārsūtīta izskatīšanai pieteicēja 2017.gada 2.aprīļa sūdzība (turpmāk – Iesniegums Nr.5) par Valsts policijas amatpersonas faktisko rīcību, un morālā kaitējuma atlīdzības saņemšanu, sakarā ar Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Krāslavas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektores /pers. B/ prettiesisko faktisko rīcību.

Ar Valsts policijas priekšnieka 2017.gada 9.maija Lēmumu (turpmāk – Lēmums Nr.4) nolemts noraidīt pieteicēja Iesniegumu Nr.5 un atteikt atzīt pieteicēja tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

Lēmums Nr.1, Lēmums Nr.2, Lēmums Nr.3 un Lēmums Nr.4 (turpmāk – Lēmumi) pamatoti ar sekojošiem apstākļiem.

[1.1] Pamatojoties uz Iekšlietu ministrijas Informācijas centra (turpmāk - Centrs) un Valsts policijas Iekšējās drošības biroja (no 2015.gada 1.novembra un turpmāk - Iekšējās kontroles birojs) 2015.gadā pārstāvju tikšanās laikā panākto vienošanos, Centrs gadījumos, kad ir aizdomas par iespējams nepamatotu datu apstrādi no Valsts policijas nodarbināto puses, izmantojot Centra informācijas sistēmu resursus, informē Valsts policijas Iekšējās drošības biroju. Pamatojoties uz minēto vienošanos 2015.gada 23.septembrī Valsts policijas Iekšējās kontroles birojā elektroniski tika saņemta informācija, t.sk. auditācijas pieraksti, par pieteicēja, iespējams, nepamatotu personas datu apstrādi, pieprasot ziņas no Centra informācijas sistēmām.

Saskaņā ar saņemto informāciju Valsts policijas Iekšējās kontroles birojā tika uzsākta pārbaude, kuras ietvaros tika pieņemti paskaidrojumi no Valsts policijas amatpersonām, kuras ir veikušas pieteicēja personas datu apstrādi, pieprasot ziņas no Centra informācijas sistēmām.

2015.gada 23.novembrī Iekšējās kontroles birojs sniedza atbildi pieteicējam, kurā norādīja, ka Iekšējā kontroles biroja rīcībā nav informācijas, ka kāda no Valsts policijas amatpersonām būtu izpaudusi informāciju par Iesniedzēju trešajām personām.

[1.2] Valsts policijas Iekšējās kontroles biroja pārbaudes laikā Valsts policijas amatpersonu /pers. C/ un /pers. R/ rīcībā pārkāpumi netika konstatēti, Valsts policijas amatpersonas pieprasīja ziņas par pieteicēju no Centra informācijas sistēmām dienesta vajadzībām un ir rīkojušies likuma ietvaros.

[1.3] Valsts policijas amatpersona /pers. D/, savu amata pienākumu veikšanai ir skatījusies pieteicēja datus tikai ceļu policijas reģistrā, kur nav pieejama informācija par personas noziedzīgiem nodarījumiem, sodāmību krimināllietās un administratīvo pārkāpumu lietās, izņemot administratīvos pārkāpumus ceļa satiksmē.

[1.4] Valsts policijas amatpersona /pers. E/ ir pieprasījusi ziņas par pieteicēju no Centra informācijas sistēmām dienesta vajadzībām, un savu amata pienākumu veikšanai ir skatījusies pieteicēja datus personu administratīvo pārkāpumu datu bāzē, un informāciju par vadītāja tiesībām un transportlīdzekļiem Ceļu satiksmes drošības direkcijas datu bāzē, kur nav pieejama informācija par personas noziedzīgajiem nodarījumiem un sodāmību krimināllietās.

[1.5] Valsts policijas amatpersona /pers. B/ apstrādājot pieteicēja personas datus 2013.gada 10.jūnijā, un pieprasot ziņas par pieteicēju no Centra informācijas sistēmām dienesta vajadzībām ir rīkojusies likuma ietvaros.

[1.6] Ņemot vērā, ka Valsts policija neguva pierādījumus un apstiprinājumu par pieteicēja izteiktajiem apgalvojumiem saistībā ar Valsts policijas amatpersonu faktisko rīcību, pieprasot un saņemot informāciju no Centra informācijas sistēmām par pieteicēju un tā sodāmību un nododot iegūto informāciju trešajām personām,

[1.7] Valsts policija secina, ka konkrētajā gadījumā nav konstatējama Valsts policijas prettiesiska faktiskā rīcība, kas būtu izraisījusi pieteicēja tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisku aizskārumu.

Pamatojoties uz minēto, nepastāv priekšnosacījumi un līdz ar to pamats jautājuma vērtēšanai par morālā kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajiem Lēmumiem pieteicējs vērsās ar pieteikumiem Administratīvajā rajona tiesā, pamatojot tos ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Studējot Daugavpils Universitātē laika periodā no 2013.gada 1.septembra līdz 2015.gada 15.jūnijam, pieteicējs konstatēja, ka viena no pieteicēja kursa studentēm ir informēta par pieteicēja sodāmību, proti, ir zināms sodāmības fakts, pat arī konkrētais Krimināllikuma pants un citi šīs lietas faktiskie apstākļi.

Pieteicēja rīcībā esošā informācija liecina, ka minētā studente, kura strādā Valsts policijā, ar savu paziņu (policijas darbinieku) starpniecību, izmantojot viņu dienesta stāvokli, iespējamais laika posms no 2013.gada 1.septembra līdz 2015.gada 15.jūnijam, palūdza pieprasīt un saņemt detalizētu informāciju par pieteicēja sodāmību no Centra uzturētajām informācijas sistēmām.

Saņemot šo informāciju, šī studente izplatīja pieteicēja kursa biedriem un Daugavpils Universitātes pasniedzējiem, tādējādi padarot pieteicēja studēšanas procesu Daugavpils Universitātē neciešamu un pazemojošu, un radot pieteicējam ievērojamu morālo kaitējumu.

[2.2] Valsts policijas amatpersona /pers. C/, /pers. R/, /pers. D/, /pers. E/ un /pers. B/ bez jebkāda tiesiska pamata pieprasot informāciju par pieteicēja sodāmību no Centra uzturētajām sistēmām (t.sk. no Sodu reģistra), pārsniedza savas dienesta pilnvaras, kā arī ļaunprātīgi izmantoja savu dienesta stāvokli, lai sasniegtu savus personīgos mērķus, kas nav saistīti ar tiešu dienesta pienākumu veikšanu.

Iepriekš minētais norāda uz to, ka pieprasījuma būtība ir policijas amatpersonu faktiskās rīcības, veicot pieteicēja personas dalu apstrādi, iegūstot un izmantojot pieteicēja personas datus: vārdu, uzvārdu, personas kodu un informāciju par pieteicēja sodāmību, nevis personas datu nodošana trešajām personām, apstrīdēšana.

[2.3] Pieteicējs norāda, ka Valsts policijas amatpersonas /pers. C/ rīcība 2013.gada 2.aprīlī iegūstot pieteicēja personas kodu, pieprasot un saņemot informāciju par pieteicēju, tajā skaitā informāciju par pieteicēja sodāmību, no Centra uzturētajām informācijas sistēmām, ir neatbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam. 10.panta pirmās daļas 2.punktam, 12.pantam un 13.[1] pantam, tas ir, veicis pieteicēja personas datu, tajā skaitā personas koda, nelikumīgu apstrādi, kā arī veicis informācijas par pieteicēja sodāmību nelikumīgu apstrādi, jo viņam konkrētās personas datu apstrādes gadījumā nebija likumā noteikto pienākumu apstrādāt šos pieteicēja personas datus.

[2.4] Pieteicējs norāda, ka Valsts policijas amatpersona /pers. R/ faktiskā rīcība 2012.gada 16.oktobrī, iegūstot pieteicēja personas kodu, pieprasot un saņemot informāciju par pieteicēju, tajā skaitā informāciju par pieteicēja sodāmību, no Centra uzturētajām informācijas sistēmām, ir neatbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam, 10.panta pirmās daļas 2.punktam, 12.pantam un 13.[1] pantam, tas ir veikusi pieteicēja personas datu, tajā skaitā personas koda, nelikumīgu apstrādi, kā arī veikusi informācijas par pieteicēju sodāmību nelikumīgu apstrādi, jo viņai konkrētās personas datu apstrādes gadījumā nebija likumā noteikto pienākumu apstrādāt šos pieteicēja personas datus.

[2.5] Pieteicējs norāda, ka uz doto brīdi konstatēt Valsts policijas amatpersonu, kura nodeva iegūtos pieteicēja personas datus trešajai personai (bijušajai pieteicēja kursa biedrenei Daugavpils Universitātē, kura pašlaik strādā Valsts policijā, Iepirkumu nodaļā) nav iespējams, un pieteicējs to saprot, līdz ar to visās pieteicēja iesniegtajās sūdzībās Valsts policijai tika izteikts pieņēmums, ka to varēja izdarīt tikai kāda no Iekšējās kontroles birojs veiktās pārbaudes ietvaros noskaidrotajām amatpersonām, kuras arī pieprasīja informāciju par pieteicēju no Centra uzturētajām informācijas sistēmām, tai skaitā arī no Sodu reģistra.

[2.6] Nevienā no Valsts policijai un Iekšējās kontroles birojam adresētajām sūdzībām pieteicējs neapgalvoja, ka Lēmumos minētās Valsts policijas amatpersonas, vai kāda viena no tām, būtu nodevusi iegūtos pieteicēja personas datus, tai skaitā informāciju par pieteicēja sodāmību, trešajām personām.

[2.7] Saskaņā ar FPDAL 2.panta 9.punktu par personas datu apstrādes, proti, pieteicēja personas datu vākšanas, glabāšanas, izmantošanas, nodošanas atbilstību Fizisko personu datu aizsardzības likumam ir atbildīgs pārzinis - fiziskā vai juridiskā persona, valsts vai pašvaldību institūcija, kura nosaka personas datu apstrādes mērķus un apstrādes līdzekļus, konkrētajā gadījumā Valsts policija.

[2.8] Lēmumos ir norādīts vispārīgs nepamatots pārziņa pamatojums un norādījums, ka Valsts policijas amatpersonas veicot pieteicēja personas datu (tai skaitā informācijas par sodāmību) apstrādi (iegūšanu un izmantošanu), pieprasīja ziņas par Iesniedzēju no Centra uzturētajām informācijas sistēmām dienesta vajadzībām un ir rīkojušies likuma ietvaros.

Lēmumos nav norādīts kādām tad dienesta vajadzībām un kādam tieši konkrētam mērķim, kā arī kādas likuma normas ietvaros attiecīgie policijas amatpersonas ir veikušas, šajā pieteikumā minēto pieteicēja personas datu apstrādi. Fakts, ka attiecīgie darbinieki ir policijas amatpersonas, pats par sevi nedot tiesisko pamatojumu un apgalvojumu, ka katra attiecīgās personas rīcība ir veicama dienesta vajadzībām.

[2.9] Pieteicējs norāda, ka fakts, ka Valsts policijas amatpersonas neatceras konkrētu personu datu apstrādi un tikai izsaka pieņēmumus, kā arī to, ka Valsts policijas amatpersonu norādes uz to, ka neatceras personas datu pieprasītāju, kā arī personu, kura nodeva viņam pieteicēja persona kodu, ir absurda, nepamatota un nepatiesa, kā arī nav pieņemama, jo šī informācija atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 30.janvāra noteikumu Nr.40 "Personas datu aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības" (turpmāk - Noteikumi Nr.40) noteiktajai kārtībai ir jāsaglabā.

[2.10] Pieteicējs norāda, ka Valsts policijas Iekšējās kontroles biroja 2015.gada 23.novembra vēstuli Nr.20/4-K-7777, kas tika adresēta

pieteicējam, pieteicējs nav saņēmis no Iekšējās kontroles Biroja, bet gan saņēma no Administratīvās rajona tiesas.

Izvērtējot minēto Iekšējās kontroles Biroja vēstuli secināms, ka nekāda atsevišķa pārbaude par Birojā iesniegtā pieteikuma par /pers. D/ faktisko rīcību Birojā netika veikta. Līdz ar to nav pamatots Valsts policijas Lēmumā Nr.2 norādītais, ka Birojs veica pārbaudi un pārbaudes ietvaros kaut ko konstatēja. Birojs aprobežojās ar paskaidrojumu pieprasīšanu Valsts policijas darbiniekiem, kuri veica jebkāda veida pieteicēja personas datu apstrādi viņiem pieejamās informācijas sistēmās.

[2.11] Pieteicējs vērš tiesas uzmanību uz to, ka lietas materiālos nav Iekšējās kontroles Biroja konstatējoša dokumenta, ar kuru būtu konstatēts tas, uz ko Valsts policija atsaucas savos Lēmumos, proti, ka Valsts policijas amatpersonu, kuriem tika pieprasīti paskaidrojumi, rīcībā būtu vai nebūtu saskatāmi jebkāda veida pārkāpumi saistībā ar pieteicēja personas datu apstrādi.

[2.12] Ņemot vērā to, ka Valsts policija kā datu pārzinis Lēmumos nespēja pamatot Valsts policijas amatpersonu /pers. C/ 2013.gada 2.aprīlī, /pers. R/ 2012.gada 16.oktobrī, /pers. D/ 2012.gada 8.maijā, /pers. E/ 2013.gada 15.maijā un 2013.gada 7.jūnijā, un /pers. B/ 2013.gada 10.jūnijā veikto šajā pieteikumā minēto pieteicēja personas datu apstrādi, ir secināms, ka Valsts policijas amatpersonu rīcība, iegūstot pieteicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu, pieprasot un saņemot informāciju par pieteicēju, tajā skaitā informāciju par pieteicēja kriminālo sodāmību, no Centra uzturētajām informācijas sistēmām, ir neatbilstoša FPDAL 7.pantam. 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam, 12.pantam un 13.[1] pantam, tas ir, pieteicēja personas datu, tajā skaitā vārda, uzvārda, personas koda nelikumīga apstrāde, kā arī informācijas par pieteicēja kriminālo sodāmību nelikumīga apstrāde, tās iegūšana un izmantošana, jo minētajām personām konkrētās personas datu apstrādes gadījumā nebija likumā noteikto pienākumu apstrādāt šos pieteicēja personas datus.

[2.13] Ar savu faktisko rīcību, prettiesiski iegūstot pieteicēja personas datus, tajā skaitā pieteicēja personas kodu, un prettiesiski veicot pieteicēja personas datu apstrādi no Centra uzturētajām informācijas sistēmām, tas ir, pieprasot un saņemot informāciju par pieteicēju, tajā skaitā informāciju par pieteicēja kriminālo sodāmību, ir nodarījis pieteicējam morālo kaitējumu, kas izpaužas kā pārdzīvojumi, garīgas ciešanas par to, ka Valsts policija nenodrošina fizisko personu datu aizsardzību, jebkurš policijas darbinieks savu apsvērumu un nesaprotamu motīvu vadīti, mantkārīgu, personisku vai citu iemeslu dēļ vai motīvu vadīti, neievērojot fizisko personu datu aizsardzības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasības, prettiesiski veic fizisko personu datu apstrādi viņam pieejamajās datu bāzēs un nodot šo iegūto informāciju trešajām personām, vai kaut kādā veidā citādi izmanto iegūto informāciju pieteicējam nezināmiem mērķiem. Tādējādi ir pārkāptas Latvijas Republikas Satversmē noteiktās cilvēka pamattiesības - tiesības uz savu personu datu aizsardzību.

[2.14] Pieteicējam nodarītais morālais kaitējums izpaužas arī kā zināmas bažas un satraukums par to, vai ziņas par pieteicēja kriminālo sodāmību neuzzinās vai jau ir kādas citas personas rīcībā, kurām tās nebūtu jāzina, kā arī tas, ka pastāv zināmas bažas, ka iegūtā informācija par pieteicēja kriminālo sodāmību tika nodota trešajām personām, jo mērķis iegūt šādu informāciju pats par sevi norāda, ka šāda informācija kādam bija nepieciešama.

[2.15] Pieteicējs atkārtoti norāda, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 12.pants paredz, ka personas datus, kuri attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, sodāmību krimināllietās un administratīvo pārkāpumu lietās, kā arī uz tiesas nolēmumu vai tiesas lietas materiāliem, drīkst apstrādāt tikai likumā noteiktās personas un likumā noteiktajos gadījumos. Iepriekš minētais norāda, ka attiecībā uz personas sodāmību krimināllietās likumdevējs ir paredzējis stingrākus ierobežojumus šādai personas datu apstrādei. Tas ir, informācija par personas sodāmību krimināllietās bauda lielāku aizsardzību, nekā sensitīvie personas dati, tas izriet no Fizisko personu datu aizsardzības likuma 11.panta un 12.panta regulējuma. Proti, sensitīvos personas datus pārzinis ir tiesīgs apstrādāt Fizisko personu datu aizsardzības likuma 11.panta minētajos trīspadsmit gadījumos, savukārt informāciju par personas sodāmību krimināllietās tikai Fizisko personu datu aizsardzības likuma 12.pantā noteiktajā vienīgajā gadījumā, ja šāda personas datu apstrāde ir paredzēta likumā, un to ir tiesīgas darīt likumā noteiktās personas, likumā noteiktajos gadījumos.

Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka pieteicēja personas datu un informācijas par personas sodāmību krimināllietās prettiesiska apstrāde ir atzīstams par ļoti rupju personas tiesību aizskārumu, kas pieteicējam ir nodarījis morālu kaitējumu, un kas ir atlīdzināma tikai naudā.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2016.gada 12.decembrī, 2017.gada 21.martā, 2017.gada 25.aprīlī un 2017.gada 10.jūlijā saņemti Valsts policijas paskaidrojumi (turpmāk – paskaidrojumi) par pieteikumiem. Valsts policija uzskata pieteikumu par nepamatotu un lūdz tiesu to noraidīt. Papildus Lēmumos norādītajiem apsvērumiem un argumentiem, Valsts policija sniedz šādus paskaidrojumus par pieteikumā norādītajiem apstākļiem.

[3.1] Apstāklis, ka pieteicējs nepiekrīt Lēmumiem, piemērojamām tiesību normām un uzskata, ka to interpretācija ir nepareiza, nav pietiekams pamats, lai to atceltu.

[3.2] Fakts, ka Valsts policijas darbinieki neatceras pēc kuras amatpersona lūguma pieteicēja personas dati ir apstrādāti, neliecina par to, ka personas dati ir apstrādāti nelikumīgi, jo saskaņā ar Iekšlietu ministrijas 2007.gada 5.septembra noteikumu Nr.49 "Informācijas sistēmu lietošanas noteikumi Iekšlietu ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs" 8.1.apakšpunktā noteiktas lietotāja tiesības pēc iestādes ierēdņa, amatpersonas vai darbinieka rakstiska pieprasījuma iegūt informāciju no informācijas sistēmas un nodot to informācijas pieprasītajam amata (darba) pienākumu veikšanai, savukārt 6.7.apakšpunktā noteikt, ka lietotājam ir pienākums šo noteikumu 8.1.apakšpunktā minēto pieprasījumu glabāt 24 mēnešus, skaitot no pieprasījuma saņemšanas dienas.

[3.3] Pēc Valsts policijas rīcībā esošās informācijas, kā arī saskaņā ar izdruku no Elektroniskā notikumu žurnāla, Valsts policijas amatpersonas pieteicēja personas datu apstrādi ir veikušas atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma nosacījumiem, proti, likumā noteikto pienākumu veikšanai.

[3.4] Valsts policijas amatpersona /pers. C/ pieteicēja datus apstrādāja, reģistrējot 2013.gada 2.aprīlī Elektronisko notikumu žurnālā notikumu, kurā pieteicējam bija noteikts cietušā statuss, pamatojoties uz pieteicēja iesniegumu. Iesnieguma izskatīšanas darbības veica un lēmumu pieņēma Valsts policijas Iekšējās kontroles birojs. Valsts policijas amatpersona /pers. C/ paskaidrojumu sniedza 2015.gada 12.oktobrī, t.i. 30 mēnešus kopš datu apstrādes dienas.

[3.5] Valsts policijas amatpersona /pers. R/ pieteicēja datus apstrādāja, reģistrējot 2012.gada 16.oktobrī Elektronisko notikumu žurnālā notikumu, kurā pieteicējs iesniedza iesniegumu un viņam bija cietušā statuss. Izmeklēšanas darbības tika veiktas Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Krāslavas iecirknī.

[3.6] Valsts policijas amatpersona /pers. D/ pieteicēja datus apstrādāja 2012.gada 8.maijā, laikā, kad pildīja pienākumus Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Lietvedības un uzskaites nodaļā un amata pienākumos ietilpa administratīvo materiālu, kas saistīti ar ceļu policijas noteikumu neievērošanu, ievadi informācijas sistēmā, apstrādi un lietas sagatavošanu izskatīšanai. /pers. D/ paskaidrojumus sniedza 2015.gada 5.oktobrī, t.i. pēc 40 mēnešiem kopš datu apstrādes dienas.

[3.7] Valsts policijas amatpersona /pers. E/ pieteicēja datus apstrādāja 2013.gada 15.maijā un 2013.gada 7.jūnijā, veicot dienesta pienākumus, atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma nosacījumiem, bet paskaidrojumu sniedza 2015.gada 5.oktobrī, t.i., vairāk kā 24 mēnešus kopš datu apstrādes dienas.

[3.8] Valsts policijas amatpersona /pers. B/ pieteicēja datus apstrādāja 2013.gada 10.jūnijā, veicot dienesta pienākumus, atbilstoši Fizisko personu datu aizsardzības likuma nosacījumiem, bet paskaidrojumu sniedza 2015.gada 2.oktobrī, t.i., vairāk kā 24 mēnešus kopš datu apstrādes dienas.

[3.9] Valsts policija paskaidro, ka vērtējot saņemto informāciju par datu apstrādi Informācijas centra Informācijas sistēmās, tika konstatēts, ka Valsts policijas amatpersonai, kura ir veikusi pieteicēja datu apstrādi personisku interešu vadīta nevis dienesta vajadzībām, par pieļauto pārkāpumu tika izteikts aizrādījums. Pārējās amatpersonas, kuras veica pieteicēja personas datu apstrādi – to darīja veicot dienesta pienākumus, tāpēc pieteicēja sniegtā informācija patiesībai, tāpat arī pret citām amatpersonām netika ierosinātas disciplinārlietas un nevienai amatpersonai netika izteikts rājiens.

Savukārt pieteicējs, norādot, ka Valsts policijas amatpersonas ir sauktas pie disciplināratbildības, konkrētās amatpersonas rīcībā pārkāpumus, apstrādājot pieteicēja personas datus Centra Informācijas sistēmās, nesaskata un savos iesniegumos nevēršas pret šo personu.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs grozīja prasījumu, jo tiesvedības laikā tika konstatēts, ka neviens no Valsts policijas darbiniekiem nebija apstrādājis pieteicēja personas datus Sodu reģistrā, kurā var iegūt informāciju pieteicēja kriminālsodāmību un attiecīgi izplatīt šādas ziņas trešajām personām. Rezultātā pieteicējs tiesas sēdes laikā iesniedza prasījuma grozījumus, norādot, ka personas sensitīvo personas datu prettiesiska apstrāde pati par sevi ir atzīstama par rupju personas tiesību aizskārumu un personas datus, kuri attiecas uz sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās, drīkst apstrādāt tikai likumā noteiktās personas un likumā noteiktajos gadījumos. Līdz ar to ir atzīstams, ka informācijas par personas sodāmību administratīvo pārkāpuma lietās prettiesiska apstrāde ir atzīstama par ļoti rupju personas tiesību aizskārumu, kas ir atlīdzināma tikai naudā un pavisam kopā morālā kaitējuma apmērs par visām pieteicēja nelikumīgi veiktajām personas datu apstrādēm iepriekš minēto Valsts policijas faktisko rīcību rezultātā veido 7 900 *euro (lietas 5.sējuma 79.lapa)*.

Papildus pieteicējs lūdza atlīdzināt materiālos zaudējumus, kas radušies, izmantojot valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" un AS "Swedbank" pakalpojumus, 14,66 *euro* apmērā *(lietas 5.sējuma 32.lapa)*.

Atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumos un paskaidrojumos norādīto.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir daļēji apmierināms.

[6] No pieteikuma un pieteicēja pieteikuma precizējuma tiesas sēdē tika noskaidrots, ka pieteicēja ieskatā Valsts policijas amatpersonas /pers. C/ 2013.gada 2.aprīlī, /pers. R/ 2012.gada 16.oktobrī, /pers. D/ 2012.gada 8.maijā, /pers. E/ 2013.gada 15.maijā un 2013.gada 7.jūnijā, un /pers. B/ 2013.gada 10.jūnijā nepamatoti un prettiesiski ir veikuši pieteicēja personas datu apstrādi, tādā veidā pieteicējam nodarot morālo kaitējumu 7900 *euro* apmērā.

Kā izriet no Valsts policijas Lēmuma Nr.1, 2015.gada 23.septembrī Valsts policijas Birojā elektroniski tika saņemta informācija, t.sk. auditācijas pieraksti, par pieteicēja, iespējams, nepamatotu personas datu apstrādi, pieprasot ziņas no Centra informācijas sistēmām. Pieteicējs bija vērsies Centrā, lūdzot informāciju par viņa personas datu apstrādi Centra uzturētajās informācijas sistēmās.

2015.gada 18.oktobrī pieteicējs iesniedza sūdzību par Valsts policijas amatpersonu faktisko rīcību, lūdzot izsniegt visu Biroja rīcībā esošo Valsts policijas amatpersonu paskaidrojumu, kas tika iegūti pārbaudes laikā par informācijas par pieteicēja sodāmību pieprasīšanu un saņemšanu no Centra uzturētajām sistēmām laika posmā no 2012.gada 1.septembra līdz 2015.gada 30.jūnijam, apliecinātas kopijas *(lietas 1.sējuma 28.-31.lapa)*. Tiesa konstatē, ka minētais iesniegums ir vērtējams kā informācijas pieprasījums.

2015.gada 23.novembrī ir nosūtīta Biroja vēstule Nr.20/4-K-7777 pieteicējam, norādot, ka par pieteicēja iesniegumā norādītajiem faktiem atsevišķa pārbaude Birojā netika uzsākta, bet gan sadarbībā ar informācijas sistēmu pārziņiem tika veikti preventīva rakstura pasākumi saistībā ar datu apstrādes pamatotību Valsts policijā nodarbinātajiem pieejamās informācijas sistēmās (datu bāzēs). Norādīts, ka par fiksētajiem likuma pārkāpumiem tika informēts Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs. Paskaidrojumi pieteicējam netika nosūtīti *(lietas 1.sējuma 63.lapa)*.

Atkārtoti pieteicēja informācijas pieprasījums ir iesniegts 2016.gada 7.martā *(lietas 1.sējuma 32.-35.lapa)*.

2016.gada 11.aprīlī Birojs ir nosūtījis pieteicējam Valsts policijas darbinieku, kuri bija ieguvuši informāciju no Centra uzturētajam sistēmām, paskaidrojumu kopijas *(lietas 1.sējuma 24.lapa)*.

2016.gada 13.jūnijā attiecībā uz /pers. C/ faktisko rīcību *(lietas 1.sējuma 47.-50.lapa)* un 2016.gada 20.jūlijā attiecībā uz /pers. R/ faktisko rīcību *(lietas 1.sējuma 43.-46.lapa)* pieteicējs ir iesniedzis Iesniegumu Nr.1 un Iesniegumu Nr.2 Valsts policijā, norādot uz minēto personu prettiesisku faktisko rīcību un lūdzot izmaksāt morālo kaitējumu 7114,36 *euro* apmērā. Pieteicējs 2016.gada 2.decembrī attiecībā uz /pers. D/ faktisko rīcību iesniedza Iesniegumu Nr.3 un attiecībā uz /pers. E/ faktisko rīcību Iesniegumu Nr.4 Valsts policijā, kā arī 2017.gada 2.aprīlī Iesniegumu Nr.5 attiecībā uz /pers. B/ faktisko rīcību.

Valsts policija ar Lēmumiem Nr.1, Nr.2, Nr.3 un Nr.4 noraidīja pieteicēja iesniegumos izteiktos prasījumus, jo Valsts policija neguva pierādījumus un apstiprinājumu par pieteicēja izteiktajiem apgalvojumiem saistībā ar Valsts policijas darbinieku faktisko rīcību, pieprasot un saņemot informāciju no Centra uzturētajām sistēmām par pieteicēju un tā sodāmību un nododot iegūto informāciju trešajām personām, un atteica atzīt pieteicēja tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

[7] Tiesa no lietas materiāliem secina, ka pieteicējs, studējot Daugavpils Universitātē laika periodā no 2013.gada 1.septembra līdz 2015.gada 15.jūnijam, konstatēja, ka viena no pieteicēja kursa studentēm ir informēta par pieteicēja sodāmību. Pieteicējs aptuveni 2015.gada septembrī (vadoties no fakta, ka 2015.gada 23.septembrī Valsts policijas Birojā elektroniski tika saņemta informācija no Centra par iespējams nepamatotu pieteicēja personas datu apstrādi) bija vērsies Centrā, lūdzot informāciju par viņa personas datu apstrādi Centra uzturētajās informācijas sistēmās un bija informēts par to, ka Birojs par Valsts policijas darbinieku veikto pieteicēja personas datu apstrādi veic dienesta pārbaudi *(lietas 1.sējuma 43.lapa)*. Līdz ar to tiesa minēto laika periodu saista ar faktu, kad pieteicējs uzzināja par iespējams nepamatotu pieteicēja personas datu apstrādi Valsts policijas ietvaros, proti, par Valsts policijas veikto faktisko rīcību un kad pieteicējam saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 79.panta pirmo un otro daļu un 91.panta ceturto daļu viena gadā laikā bija jāapstrīd Valsts policijas faktiskā rīcība no brīža, kad pieteicējs uzzināja par faktisko rīcību.

Pirmo reizi ar iesniegumu par Valsts policijas darbinieku prettiesisko rīcību, lūdzot arī morālā kaitējuma atlīdzinājumu, pieteicējs ir vērsies 2016.gada 13.jūnijā, bet ar pēdējo iesniegumu šīs lietas ietvaros – 2017.gada 2.aprīlī. Tiesa vērš uzmanību atbildētājai, ka bija jāvērtē jautājums par faktiskās rīcības apstrīdēšanas termiņu.

Tiesa konkrētajā gadījumā izskata lietu pēc būtības, jo gadījumā, ja iestāde izskata iesniegumu pēc būtības, uzskatāms, ka tā pēc savas iniciatīvas ir atjaunojusi termiņu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 46.pantam. Tomēr minētais nekādā gadījumā nav absolutizējams, bet ir izvērtējami katras lietas faktiskie apstākļi. Šāda termiņa atjaunošana var notikt, ja administratīvajā procesā iesaistīti tikai divi dalībnieki – viena privātpersona un iestāde *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2013. gada 13. maija sprieduma lietā Nr. SKA-229/2013 8.3 punktu)*.

[8] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 92.pantam ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums) 1.pants noteic, ka šā likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību.

No šīm tiesību normām izriet, ka privātpersonai ir tiesības uz atlīdzinājumu par tai nodarītu tiesību aizskārumu administratīvā procesa ietvaros, ja ir konstatēta prettiesiska iestādes faktiskā rīcība vai prettiesisks administratīvais akts. Proti, prasījums par atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums, tas vienmēr ir pakārtots prasījumam par administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Attiecīgi vispirms ir jākonstatē iestādes faktiskās rīcības prettiesiskums.

Tiesības uz privāto dzīvi ietver personas datu aizsardzību *(sk. Danovskis E., Ruķers M.,*

Lībiņa-Egner I. Satversmes 96.panta komentārs. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Zin. vad. Balodis R. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 247.–248.lpp.). Personas datu aizsardzība atzīta par vienu no administratīvo tiesību pamatprincipiem (sk. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piekto daļu). Viens no būtiskiem datu aizsardzības aspektiem ir indivīda iespēja iepazīties ar saviem datiem, kas ir iestādes rīcībā. Eiropas Savienības Pamattiesību Hartas 8.pantā tas ietverts tiešā tekstā: „1. Ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību. 2. [..] Ikvienam ir pieejas tiesības datiem, kas par viņu savākti [..].”

Personas tiesības zināt, kā valsts institūcijas vāc un apstrādā datus par konkrēto personu, izriet no tiesībām uz personas datu aizsardzību, kas savukārt sakņojas pamattiesībās – tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību. Fizisko personu datu aizsardzības likuma mērķis ir aizsargāt fizisko personu pamattiesības un brīvības, it īpaši privātās dzīves neaizskaramību, attiecībā uz fiziskās personas datu apstrādi (likuma 1.pants).

Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pants noteic nosacījumus, kad ir tikai atļauta personas datu apstrāde, savukārt Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punkts noteic, lai aizsargātu datu subjekta intereses, pārzinis nodrošina:

1) godprātīgu un likumīgu personas datu apstrādi;

2) personas datu apstrādi tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā.

Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 12.pantu personas datus, kuri attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, sodāmību krimināllietās un administratīvo pārkāpumu lietās, kā arī uz tiesas nolēmumu vai tiesas lietas materiāliem, drīkst apstrādāt tikai likumā noteiktās personas un likumā noteiktajos gadījumos.

[9] Attiecībā uz /pers. C/ veikto pieteicēja personas datus apstrādi 2012.gada 16.oktobrī ir konstatējams, ka 2015.gada 12.oktobrī **/pers. C/** ir sniedzis paskaidrojumus, ka nekad pēc savas iniciatīvas nepieņēma lēmumu pārbaudīt Centra sistēmā kādu personu. Tas tika darīts pēc kāda cita policijas darbinieka pieprasījuma. (...) Konkrēto gadījumu par personas datu apstrādi neatceras *(lietas 1.sējuma 25., 26.lapa)*. Lietā ir izdruka no IIIS “Elektroniskais notikumu žurnāls” (turpmāk – ENŽ), kurā ir konstatējama pieteicēja personas datu apstrāde 2013.gada 2.aprīlī uz pieteicēja kā cietušās personas iesnieguma pamata *(lietas 1.sējuma 64.lapa)*.

Valsts policija ar Lēmumu Nr.1 nolēma noraidīt pieteicēja Iesniegumu Nr.1, jo Valsts policija neguva pierādījumus un apstiprinājumu par pieteicēja izteiktajiem apgalvojumiem saistībā ar Valsts policijas darbinieka /pers. C/ prettiesisko faktisko rīcību, pieprasot un saņemot informāciju no Centra uzturētajām sistēmām par pieteicēju un tā sodāmību un nododot iegūto informāciju trešajām personām, jo minētie darbinieki ziņas no Centra informācijas sistēmām par pieteicēju ieguva dienesta vajadzībām un rīkojušies likuma ietvaros.

Pieteicējs saskaņā ar pieteikuma precizējumiem neapstrīd viņa personas datu pārbaudes pamatu, bet ir norādījis uz pārmērīgu personas datu pieejas apjomu, proti, reģistrējot pieteicēja iesniegumu, ir nelikumīgi veikta pieteicēja personas datu (pieteicēja augums, āriene (ķermeņa uzbūve, mati, valodu zināšanas), sejas pazīmes (informācija par acīm, degunu, lūpām, muti, pieri, uzacīm, zodu, sejas formu u.t.t.), uzvedības īpatnību (balss, gaita u.t.t.)) un sensitīvo personas datu (pieteicēja rases) apstrāde pārsniedzot mērķim nepieciešamo apjomu, kas ir neatbilstoši FPDAL 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam. Neviens normatīvais akts neparedz, ka, reģistrējot iesniegumu (notikumu), ir jāveic iepriekš minēto pieteicēja personas datu un sensitīvo personas datu apstrādi.

Valsts policija tiesas sēdes laikā iesniedza Valsts policijas 2010.gada 8.aprīļa noteikumus Nr.6 “Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas apakšsistēmas “Elektroniskais noteikumu žurnāls” noteikumi” (turpmāk – ENŽ noteikumi) *(lietas 5.sējuma 86.-88.lapa)*, kuru 17.punkts noteic sistēmā iekļaujamo informāciju par notikumā iesaistīto personu. Noteikumu 17.8.apakšpunktā iekļautais personas apraksts paredz sistēmā iekļaut arī informāciju par personas augumu, etnisko izcelsmi, rasi, ķermeņa uzbūvi, matiem, sejas apmatojumu, izturēšanās īpatnībām un sarunvalodu, individuālās pazīmes, tetovējumus un apģērbu.

Noteikumu 4.punkts noteic, ka sistēmas pārzinis un turētājs ir Iekšlietu ministrijas informācijas centrs, kurš saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 9.punktu nosaka personas datu apstrādes mērķus un apstrādes līdzekļus, kā arī atbild par personas datu apstrādi saskaņā ar šo likumu. Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punktu pārzinis nodrošina personas datu apstrādi tikai atbilstoši paredzētajam mērķim un tam nepieciešamajā apjomā.

Savukārt saskaņā ar ENŽ noteikumu 5.punktu Valsts policijas amatpersonas un darbinieki sistēmu lieto tiešsaistes datu pārraides režīmā. Noteikumu 22.punkts noteic, ka pieprasījumu pieejas tiesību piešķiršanai amatpersonai vai darbiniekam darbam ar sistēmu, kurš noformēts uz attiecīgās Valsts policijas pārvaldes veidlapas un kurā norādīts attiecīgais pieejas līmenis sistēmai un nepieciešamības gadījumā arī papildus tiesības, paraksta Valsts policijas priekšnieks. Noteikumu 3.pielikums noteic sistēmas lietotāju pieejas līmeņu un papildus tiesību aprakstu.

Attiecīgi ir secināms, ka sistēmas pārzinis, kurš atbild par iekļauto informāciju ENŽ sistēmā, ir Iekšlietu ministrijas informācijas centrs, kurš nav šajā lietā atbildētājs. Savukārt Valsts policija, kuru darbinieki lieto sistēmu tiešsaistes datu pārraides režīmā, ir noteikusi atšķirīgus pieejas līmeņus un papildus tiesības atkarībā no darbinieka veicamajiem dienesta pienākumiem. Papildus tiesību apraksts ir saistāms ar tiesībām dzēst vai labot kādus ierakstus, vai skatīt noteiktu informāciju, taču personas ārējā izskata apraksts nav paredzēts kā kritērijs, atbilstoši kuram noteiktiem darbiniekiem būtu jānosaka atšķirīgs pieejas līmenis.

Ievērojot ENŽ noteikumu 3.punktā iekļauto sistēmas mērķi nodrošināt Valsts policijā saņemtās informācijas par notikumiem vienotu apriti, lai panāktu efektīvāku likumpārkāpumu novēršanu, atklāšanu un izmeklēšanu, kā arī ar likumu aizsargājamo personu interešu un tiesību ievērošanu, saredz nepieciešamību identificēt arī normatīvo aktu pārkāpumā iesaistītās personas, tajā skaitā cietušās personas, ārējo izskatu, it īpaši vērtējot minēto jautājumu noziedzīgu nodarījumu kontekstā. Lietā nav strīds par to, ka pieteicējs minētajā gadījumā tika iesniedzis iesniegumu kā cietusī persona iespējamā noziedzīgā nodarījumā. Līdz ar to tiesa arī nesaredz nepieciešamību Valsts policijai vēl atsevišķi diferencēt pieejas tiesības attiecībā uz notikumā iesaistītās personas datu - ārējā izskata apraksta - apstrādi.

Attiecīgi nav konstatējams Fizisko personu datu aizsardzības likuma 10.panta pirmās daļas 2.punkta pārkāpums, kā arī sensitīvo personas datu apstrāde ir iespējama, ievērojot Fizisko personu datu aizsardzības likuma 11.panta 11.punkta nosacījumus, proti, personas datu apstrāde ir nepieciešama, pildot valsts pārvaldes funkcijas vai veidojot likumā noteiktās valsts informācijas sistēmas.

[10] Attiecībā uz **/pers. R/** veikto pieteicēja personas datus apstrādi 2012.gada 16.oktobrī ir konstatējams, ka /pers. R/ 2016.gada 13.septembrī iesniedza Valsts policijas Birojā precizētu paskaidrojumu, no kura ir secināms, ka /pers. R/ 2012.gada 16.oktobrī reģistrēja ENŽ notikumu ar Nr.001500, kur pieteicējs bija iesaistītā persona *(lietas 1.sējuma 62.lapa)*. Minēto apliecina arī izdruka no ENŽ, no kuras konstatējams, ka pieteicēja personas dati ir apstrādāti saistībā ar iesniedzēja pretenzijām pret SIA "MK TRADE" *(lietas 1.sējuma 68.-71.lapa)*.

No Valsts policijas iesniegtajiem auditācijas pierakstiem izriet, ka /pers. R/ 2012.gada 16.oktobrī ir veikusi pieteicēja personas datu apstrādi ENŽ un PMLP Iedzīvotāju reģistrā *(lietas 5.sējuma 68.lapa)*.

Pieteicējs vērš tiesas uzmanību, ka /pers. R/ 2012.gada 16.oktobrī nelikumīgi veica ne tikai iepriekš minēto pieteicēja personas datu un sensitīvo personas datu apstrādi ENŽ, bet arī pieteicēja personas datu apstrādi kopumā kā tādu, tai skaitā pieteicēja vārda, uzvārda, personas koda un adreses (faktiskās un deklarētās dzīvesvietas adreses) apstrādi, reģistrējot pieteicēja mātes /pers. Z/ iesniegumu kā pieteicēja iesniegumu. Iepriekš minēto apliecina Krāslavas rajona prokuratūras prokurora 2013.gada 8.augusta lēmums "Par lēmuma par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu atcelšanu" *(lietas 5.sējuma 81.lapa)*, proti, šā lēmuma konstatējuma pirmajā rindkopā ir norādīts, ka 2012.gada 16.oktobrī Krāslavas policijas iecirknī tika saņemts /pers. Z/ iesniegums par to, ka viņai ir pretenzijas pret SIA "MK TRADE", kuras darbinieki viņu apkrāpa. /pers. R/, reģistrējot /pers. Z/ iesniegumu uz pieteicēja vārda, ir nelikumīgi veikusi pieteicēja personas datu un sensitīvo personas datu apstrādi ENŽ un PMLP Iedzīvotāju reģistrā.

Tiesa secina, ka lietā nav viennozīmīgi pierādījumi, kādēļ /pers. R/ ir veikusi tieši pieteicēja, bet ne viņa mātes /pers. Z/ personas datu apstrādi, reģistrējot iesniegumu par notikumu Nr.001500. Lietā nav konstatējams Valsts policijā iesniegtais iesniegums par notikumu Nr.001500 un Valsts policijas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka nekādus papildus dokumentus Valsts policijas darbinieku faktiskās rīcības pamatošanai vairs nav iespējams iesniegt.

Tajā pašā laikā tiesa pieļauj iespēju, ka pieteicējs ir iesniedzis iesniegumu par notikumu Nr.001500 kopā ar /pers. Z/, uz ko netieši norāda arī Krāslavas rajona prokuratūras prokurora 2013.gada 8.augusta lēmuma "Par lēmuma par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu atcelšanu" ievaddaļa, norādot uz /pers. Z/ un /pers. A/ sūdzības izskatīšanu par policijas 2012.gada 17.oktobra lēmumu par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu. Attiecīgi minētais liek secināt, ka iespējams pieteicējs ir arī figurējis kā iesniedzējs, iesniedzot iesniegumu Valsts policijā. Pretējā gadījumā nav saprotams, kādēļ /pers. R/ būtu reģistrējusi /pers. Z/ iesniegumu uz pilnīgi citas, nenorādītas personas vārda. Attiecīgi, ja Valsts policijas darbiniece, reģistrējot iesniegumu, bija to veikusi uz pieteicēja kā cietušās personas vārda, un informācija par /pers. Z/ nav reģistrēta ENŽ, tā varēja būt /pers. R/ kļūda identificējot un attiecīgi pēc tam atbilstoši amata pienākumiem reģistrējot cietušo personu notikuma /numurs/ ietvaros. Proti, lietā nav strīds par to, ka tiesiskais pamats - notikums /numurs/ – personas datu apstrādei ir konstatējams, taču iespējams nepareizi ir identificēta cietusī persona, ko tiesa bez papildus pierādījumiem viennozīmīgi konstatēt nevar. Tajā pašā laikā tiesai nav šaubu par ENŽ sistēmā reģistrētā notikuma esamību un iespējamu saistību arī ar pieteicēju, tādēļ tiesa nevar viennozīmīgi atzīt iestādes rīcību par prettiesisku. Tiesa arī nevar atzīt, ka pieteicēja personas datu apstrāde ir notikusi personiskas intereses dēļ, jo pieteicējs vienīgais ir reģistrēts kā cietusī persona notikumā /numurs/. Attiecīgi lietā nav konstatējams, ka /pers. R/ apzināti bez tiesiska pamata ir veikusi pieteicēja personas datu apstrādi.

Pieteicējs ir norādījis, ka /pers. R/ reģistrējot pieteicēja iesniegumu ir arī nelikumīgi veikuši pieteicēja personas datu - ziņu par ārējo izskatu un datu par rasi – apstrādi. Attiecībā uz minēto argumentu tiesa norāda uz sprieduma [8]punktā minēto argumentāciju. Turklāt norādāms, ka minēto argumentu nevar saistīt arī ar konkrētā darbinieka atbildību, kuram iestāde ir piešķīrusi noteiktu tiesību apjomu personas datu apstrādei noteiktās personas datu apstrādes sistēmās.

[11] Attiecībā uz **/pers. E/** veikto pieteicēja personas datu apstrādi 2013.gada 15.maijā un 2013.gada 7.jūnijā ir konstatējams, ka 2015.gada 5.oktobra paskaidrojumos /pers. E/ ir norādījusi, ka informācijas atlases par pieteicēju ir notikušas vairāk nekā divus gadus atpakaļ. Grūti atcerēties īstos iemeslus, jo sevišķi tāpēc, ka pārbraucot uz Konstantīna ielas telpām, pazuda /pers. E/ piezīmju burtnīca ar IIS datu bāzē un citās datu bāzēs veicamajām pārbaudēm *(lietas 3.sējuma 21.lapa)*.

Valsts policija Lēmumā Nr.3 ir norādījusi, ka veiktās pārbaudes rezultātā tika konstatēts, ka /pers. E/ pieprasīja ziņas par pieteicēju no Centra informācijas sistēmām dienesta vajadzībām savu amata pienākumu veikšanai un ir skatījusies pieteicēja datus personu administratīvo pārkāpumu datu bāzē, un informāciju par vadītāja tiesībām un transportlīdzekļiem Ceļu satiksmes drošības direkcijas datu bāzē, kur nav pieejama informācija par personas noziedzīgiem nodarījumiem un sodāmību krimināllietās.

No Valsts policijas iesniegtajiem auditācijas pierakstiem izriet, ka /pers. E/ 2013.gada 15.maijā plkst.13:37 (divas reizes) un 2013.gada 7.jūnijā plkst.15:51 (trīs reizes) Centra Ceļu policijas reģistrā ir veikusi pieteicēja personas datu apstrādi *(lietas 5.sējuma 68.lapa)*.

Pieteicējs pieteikuma precizējumos ir norādījis, ka pieteicēja veiktā personas datu (piecos gadījumos), sensitīvo personas datu (piecos gadījumos) un personas datu, kuri attiecas uz sodāmību vienā 2011.gada 21.jūnijā izdarītā administratīvā pārkāpuma lietā (piecos gadījumos), apstrāde ir bijusi neatbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam, 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam, 11., 12. un 13.^{1}pantam.

Tiesa konstatē, ka Valsts policija nav nekādā veidā pamatojusi /pers. E/ veikto personas datu apstrādi Ceļu policijas reģistrā, kas ietver ziņas arī par administratīvo sodāmību.

[11.1] Valsts policija Lēmumā Nr.3 kā pamatojumu ir norādījusi, ka Iekšlietu ministrijas 2007.gada 5.septembra noteikumu Nr.49 „Informācijas sistēmu lietošanas noteikumi Iekšlietu ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs" 8.1.apakšpunkts nosaka Lietotāja tiesības pēc Iestādes ierēdņa, amatpersonas vai darbinieka rakstiska pieprasījuma iegūt informāciju no informācijas sistēmas un nodot to informācijas pieprasītajam amata (darba) pienākumu veikšanai, savukārt 6.7.apakšpunktā noteikts, ka Lietotājam ir pienākums šo noteikumu 8.1.apakšpunktā minēto pieprasījumu glabāt 24 mēnešus, skaitot no pieprasījuma saņemšanas dienas. /pers. E//pers. E/ personas datus apstrādāja 2013.gada 15.maijā un 2013.gada 7.jūnijā, bet paskaidrojumu sniedza 2015.gada 5.oktobrī, t.i. pēc vairāk kā diviem gadiem kopš datu apstrādes dienas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 30.janvāra noteikumu Nr. 40 "Personas datu aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības" noteic, ka pārzinis, apstrādājot personas datus, izstrādā iekšējos datu apstrādes aizsardzības noteikumus, kuros nosaka informācijas nesēju glabāšanas un iznīcināšanas kārtību (5.7.apakšpunkts), kā arī personas datu lietotāju tiesības, pienākumus, ierobežojumus un atbildību. (5.11.apakšpunkts).

Iekšlietu ministrijas 2007.gada 5.septembra noteikumu Nr.49 „Informācijas sistēmu lietošanas noteikumi Iekšlietu ministrijā un tās pakļautībā esošajās iestādēs" 5.punkts nosaka, ka lietotājs atbild par visām darbībām, kas veiktas informācijas sistēmā, izmantojot šā lietotāja rekvizītus. Minēto noteikumu 6.1.apakšpunkts nosaka, ka lietotājam ir pienākums pieprasīt un izmantot informācijas sistēmas datus tikai savu amata (darba) pienākumu veikšanai, savukārt minēto noteikumu 6.6. un 6.7.apakšpunkts nosaka, ka lietotājam ir jāspēj pamatot informācijas sistēmā pieprasītās informācijas pieprasīšanas nepieciešamību un pēc iestādes ierēdņa, amatpersonas vai darbinieka rakstiska pieprasījuma iegūtās informācijas pieprasījumu glabāt 24 mēnešus, skaitot no pieprasījuma saņemšanas dienas. Noteikumu 27.punkts noteic, ka informācijas sistēmas pārzinis nodrošina auditācijas pierakstu veselumu (pilnīgas un nemainītas informācijas saglabāšanu) un to glabāšanu vismaz 24 mēnešus *(lietas 5.sējuma 82.-85.lapa)*.

Tiesa atzīst, ka atbilstoši iekšējiem normatīviem aktiem ir noteikts termiņš pieprasījumu glabāšanai, ja pieprasījums iegūt informāciju no informācijas

sistēmas saņemts no cita iestādes darbinieka. Taču /pers. E/ ir norādījusi, ka "grūti atcerēties īstos iemeslus, jo sevišķi tāpēc, ka pārbraucot uz Konstantīna ielas telpām, pazuda /pers. E/ piezīmju burtnīca ar IIS datu bāzē veicamajām pārbaudēm". Attiecīgi nav konstatējams, ka /pers. E/ ir datu apstrādi veikusi pēc cita iestādes darbinieka rakstiska pieprasījuma, jo lietā pierādījums - informācijas sistēmu izmantošanas uzskaites grāmata – ir nozaudēta. Atbilstoši Iekšlietu ministrijas 2007.gada 5.septembra noteikumu Nr.49 „Informācijas sistēmu lietošanas noteikumi Iekšlietu ministrijā un tās pakļautībā esošajās iestādēs" 6.6.apakšpunktam lietotājam ir jāspēj pamatot informācijas sistēmā pieprasītās informācijas pieprasīšanas nepieciešamību, un minētajam pienākumam termiņš nav noteikts. Līdz ar to iestādes pienākums ir radīt tādu personas datu aizsardzības mehānismu, lai būtu iespējas pārbaudīt personas datu ieguves mērķi un pamatotību katrā konkrētā gadījumā.

Rezultātā iestāde nespēj pierādīt personas datu apstrādes nepieciešamību konkrētajā gadījumā, un ievērojot minēto, tiesa atzīst Valsts policijas rīcību, veicot pieteicēja personas datu apstrādi 2013.gada 15.maijā un 2013.gada 7.jūnijā Ceļu policijas reģistrā, par prettiesisku un neatbilstošu Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam un 10.panta pirmās daļas 1.un 2.punktam.

[12] Attiecībā uz **/pers. B/** veikto pieteicēja personas datus apstrādi 2013.gada 10.jūnijā ir konstatējams, ka 2015.gada 2.oktobra paskaidrojumos /pers. B/ ir norādījusi, ka 2013.gada 10.jūnijā saņēma no Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes telefoniski zvanu par to, ka Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē ir saņemta sūdzība un tika lūgts noskaidrot, vai Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Krāslavas iecirkņa lietvedībā ir materiāli saistībā ar pieteicēju. Lai pārbaudītu attiecībā uz minēto personu Krāslavas iecirkņa lietvedībā esošos materiālus, /pers. B/ ievadīja minētās personas datus Centra Integrētās iekšlietu informācijas sistēmā un konstatēja, ka 2012.gada 16.oktobrī Krāslavas iecirknī reģistrēts pieteicēja iesniegums ENŽ /numurs/. Ņemot vērā, ka kopš pārbaudes brīža ir pagājis ilgs laika periods, /pers. B/ nevar norādīt informācijas pieprasītāju *(lietas 4.sējuma 18.lapa)*.

No Valsts policijas iesniegtajiem auditācijas pierakstiem izriet, ka /pers. B/ divas reizes veica pieteicēja personas datu apstrādi Centra ENŽ *(lietas 5.sējuma 68.lapa)*. Pieteicējs norāda, ka ENŽ satur sekojošus pieteicēja personas un sensitīvo personu datus: pieteicēja augums, āriene (ķermeņa uzbūve, mati, valodu zināšanas), sejas pazīmes (informācija par acīm, degunu, lūpām, muti, pieri, uzacīm, zodu, sejas formu u.t.t.), uzvedības īpatnību (balss, gaita u.t.t.)) un sensitīvo personas datus (pieteicēja rasi, kas *FPDAL* 2.panta 8.punkta izpratnē ir atzīstami par sensitīvajiem personas datiem) apstrādi. Iepriekš minētais apliecina to, ka /pers. B/ 2013.gada 10.jūnijā divas reizes ir veikusi pieteicēja personas datu un sensitīvo personas datu nelikumīgu apstrādi IIIS ENŽ, pretēji Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantā, 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā un 11. un 13.[1]pantā noteiktajam.

Arī šajā gadījumā Valsts policija ir pamatojusi, ka informācijas sistēmas lietotājam ir pienākums atbilstoši Iekšlietu ministrijas 2007.gada 5.septembra noteikumu Nr.49 „Informācijas sistēmu lietošanas noteikumi Iekšlietu ministrijā un tās pakļautībā esošajās iestādēs" 6.7.apakšpunktam cita darbinieka pieprasījumu glabāt 24 mēnešus, skaitot no pieprasījuma saņemšanas dienas. /pers. B/ pieteicēja personas datus apstrādāja 2013.gada 10.jūnijā, bet paskaidrojumu sniedza 2015.gada 2.oktobrī, t.i. pēc vairāk kā diviem gadiem pēc datu apstrādes dienas.

Tiesas ieskatā saskaņā ar Iekšlietu ministrijas 2007.gada 5.septembra noteikumiem Nr.49 „Informācijas sistēmu lietošanas noteikumi Iekšlietu ministrijā un tās pakļautībā esošajās iestādēs" 6.7. un 8.1.apakšpunktu noteiktais 24 mēnešu termiņš pieprasījumu glabāšanai nav pamatots ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 15.panta pirmajā daļā paredzētajām datu subjekta tiesībām iegūt visu informāciju, kas par viņu savākta jebkurā personas datu apstrādes sistēmā.

Administratīvā procesa likuma 191.panta pirmās daļas 9.punkts noteic vispārīgu principu, ka tiesnesis atsakās pieņemt pieteikumu, ja pieteikums iesniegts vairāk nekā trīs gadus pēc administratīvā akta spēkā stāšanās dienas vai trīs gadus pēc dienas, kad pieteicējam kļuvis zināms vai vajadzēja uzzināt par iestādes konkrēto faktisko rīcību. Šajā punktā minētie termiņi nav atjaunojami.

Līdz ar to minētā tiesību norma noteic vispārīgu principu, ka personai ir tiesības pārbaudīt iestādes faktisko rīcību administratīvā procesa kārtībā arī attiecībā uz savu personas datu apstrādi trīs gadu atpakaļejošā periodā no brīža, kad tā uzzināja par savu personas datu apstrādi. Attiecīgi iestādei ir jānodrošina tāds personas datu aizsardzības mehānisms, kas vismaz trīs gadu atpakaļejošā periodā atbilstoši Iekšlietu ministrijas 2007.gada 5.septembra noteikumu Nr.49 „Informācijas sistēmu lietošanas noteikumi Iekšlietu ministrijā un tās pakļautībā esošajās iestādēs" 6.6.apakšpunktam ļautu iestādei pamatot informācijas sistēmā pieprasītās informācijas pieprasīšanas nepieciešamību.

Attiecībā uz pieteicēja personas datus apstrādi 2013.gada 10.jūnijā /pers. B/ ir sniegusi paskaidrojumus 2015.gada 2.oktobrī un Valsts policija nav spējusi pamatot pieteicēja personas datu apstrādes nepieciešamību, līdz ar to tiesa atzīst Valsts policijas rīcību, veicot pieteicēja personas datu apstrādi 2013.gada 10.jūnijā ENŽ, par neatbilstošu Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam un 10.panta pirmās daļas 1.un 2.punktam.

[13] Attiecībā uz **/pers. D/** veikto pieteicēja personas datu apstrādi 2012.gada 8.maijā ir konstatējams, ka /pers. D/ 2015.gada 5.oktobra paskaidrojumos ir norādījusi, ka 2012.gada 24.aprīlī ir reģistrēts ceļu satiksmes negadījums, kura ietvaros arī tika veikta atlase pēc šī personas koda. Sakarā ar to, ka pagājuši jau vairāk kā trīs gadi, konkrēti nevar atcerēties, bet, ja atlase veikta pēc personas koda, tad domā, ka pati persona bija vērsusies iestādē, lai noskaidrotu pie administratīvās atbildības par ceļu satiksmes negadījuma izraisīšanu sauktās personas apdrošināšanas kompāniju un citu informāciju, kas nepieciešama, lai iesniegtu iesniegumu apdrošināšanas kompānijā un saņemtu atlīdzību par radītajiem zaudējumiem *(lietas 2.sējuma 21.lapa)*.

No Valsts policijas iesniegtajiem auditācijas pierakstiem izriet, ka /pers. D/ 2012.gada 8.maijā Centra Ceļu policijas reģistrā ir veikusi pieteicēja personas datu apstrādi 3 (trīs) reizes *(lietas 5.sējuma 69.lapa)*.

Lietas materiāliem ir pievienots ceļu satiksmes negadījuma protokola Nr.id83888591 kopija *(lietas 5.sējuma 70. - 73.lapa)*, no kura, kā norādīts pieteicēja pieteikuma precizējumos, izriet, ka tas satur sekojošus pieteicēja personas datus: pieteicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzimšanas datumu, dzimumu, faktisko un deklarēto dzīvesvietas adresi, vecumu, vadītāja apliecības Nr., kategoriju, un pieteicēja sensitīvos personas datus (pilsonību).

Attiecībā uz iepriekš minēto pieteicējs pieteikumā norāda, ka 2012.gada 24.aprīlī notika ceļu satiksmes negadījums Daugavpilī, Cietokšņa un Lāčplēša ielas krustojumā. Transportlīdzeklis VW PASSAT baltā krāsā, neievērojot ceļā zīmi "Dodiet ceļu", sadurās ar pieteicēja vadīto transportlīdzekli Suzuki Vitara ar valsts reģistrācijas numuru /reģistrācijas numurs/, kas brauca pa galveno ceļu (Lāčplēša ielu). Iepriekš minētais transportlīdzeklis bija reģistrēts nevis kā pieteicēja kustamais īpašums, bet gan kā /pers. AF/ īpašums. Līdz ar to vienīgi /pers. AF/ bija tiesīgs vērsties ar iesniegumu apdrošināšanas kompānijā un saņemt atlīdzību par radītajiem zaudējumiem.

Pieteicējs pieteikuma precizējumos norāda, ka piekrīt, ka attiecīgajai policijas darbiniecei bija nepieciešams veikt pieteicēja personas datu apstrādi Centra Ceļu policijas reģistrā saistībā ar pieteicēja iesaistīto ceļu satiksmes negadījumu, tomēr šī pieteicēja datu apstrāde bija veicama bez pieteicēja sodāmības administratīvo pārkāpumu lietās ceļu satiksmē apstrādes, kā arī šo datu apstrādi bija iespējams un nepieciešams veikt vienu reizi, nevis veselas trīs reizes. Šī pieteicēja veiktā personas datu (divos gadījumos), sensitīvo personas datu (divos gadījumos) un personas datu, kuri attiecas uz sodāmību vienā 2011.gada 21.jūnijā izdarītā administratīvā pārkāpuma lietā (trijos gadījumos), apstrāde ir neatbilstoša Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.pantam, 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punktam, 11., 12. un 13.[1]pantam.

Saskaņā ar Centra mājas lapā norādīto informāciju Ceļu policijas reģistra funkcijas, uzdevumi un mērķi ir nodrošināt valsts un pašvaldību iestādēm

saņemt ziņas par administratīvus pārkāpumus izdarījušām personām, tām piemērotiem administratīvajiem sodiem un to izpildi, ceļu satiksmes negadījumiem un tajos cietušajām personām. Līdz ar to jau minētā reģistra mērķis ir saturēt informāciju par administratīvos pārkāpumus izdarījušām personām, tām piemērotiem administratīvajiem sodiem un to izpildi.

Saskaņā ar Sodu reģistra likuma 2.pantu Sodu reģistrs ir valsts informācijas sistēma, kuras pārzinis un turētājs ir Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs. Arī sistēmas pārzinis, kurš atbild par Ceļu policijas reģistrā iekļauto informāciju, tajā skaitā sensitīva rakstura informāciju, ir Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs.

Iepriekš minētais norāda to, ka Valsts policijas darbiniece, veicot personas datu apstrādi Ceļu policijas reģistrā, apstrādāja tādus datus, kādiem pieeja bija piešķirta, tajā skaitā arī attiecībā uz informāciju par pieteicēja iepriekšējo administratīvo sodāmību.

Turklāt, ja tiesiskais pamats datu apstrādei – ceļu satiksmes negadījums, kurā bijis iesaistīts pieteicējs kā autovadītājs - ir konstatējams, tiesas ieskatā ir nesamērīgi atzīt iestādes darbību par prettiesisku tādēļ, ka personas datu apstrāde vienā datumā ir veikta trīs reizes, kas var būt arī cilvēciskā faktora ietekmē, veicot datu apstrādi. Papildus arī norādāms, ka ceļu satiksmes negadījuma protokola Nr.id83888591 kopijā nav konstatējama sensitīvo datu esamība, jo pilsonības valsts nav uzskatāma par sensitīvu informāciju Fizisko personu datu aizsardzības likuma 2.panta 8.punkta izpratnē.

Attiecīgi tiesa konstatē, ka Valsts policijas rīcībā nav konstatējams Fizisko personu datu aizsardzības likuma 7.panta, 10.panta pirmās daļas 1. un 2.punkta, 11., 12. un 13.[1]panta pārkāpums.

[14] Ievērojot minēto, tiesa atzīst Valsts policijas rīcību par prettiesisku, veicot personas datu apstrādi 2013.gada 15.maijā, 2013.gada 7.jūnijā (/pers. E/ veikto darbību rezultātā) un 2013.gada 10.jūnijā (/pers. B/ veikto rīcību rezultātā). Līdz ar to ir konstatējams pieteicēja ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantā ir ietverta morālā kaitējuma definīcija un šā likuma izpratnē morālais kaitējums ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Pieteicējs pieteikuma precizējumos ir norādījis, ka iepriekš minētās Valsts policijas amatpersonas (darbinieki) ar savu rīcību ir nodarījuši pieteicējam morālo kaitējumu, kas izpaužas kā pārdzīvojumi, garīgas ciešanas par to, ka Valsts policija nenodrošina fizisko personu datu aizsardzību, jebkurš policijas darbinieks savu apsvērumu un nesaprotamu motīvu vadīti, mantkārīgu, personisku vai citu iemeslu dēļ vai motīvu vadīti, neievērojot fizisko personu datu aizsardzības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasības, prettiesiski veic fizisko personu datu apstrādi viņam pieejamajās datu bāzēs un nodot šo iegūto informāciju trešajām personām, vai kaut kādā veidā citādi izmanto iegūto informāciju pieteicējam nezināmiem mērķiem. Tādējādi ir pārkāptas pieteicēja Latvijas Republikas Satversmē noteiktās cilvēka pamattiesības - tiesības uz savu personu datu aizsardzību (Satversmes 96.pants).

Tāpat pieteicējam morālais kaitējums izpaužas kā zināmas bažas un satraukums par to, vai pieteicēja personas dati, tai skaitā vārds, uzvārds, personas kods, informācija par pieteicēja vadītāja tiesībām, kā arī pieteicēja personas dati, kuri attiecas uz sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās neuzzinās vai jau ir kādas citas personas rīcībā, kurām tās nebūtu jāzina, kā arī tas, ka pastāv zināmas bažas, ka iegūtie iepriekš minētie pieteicēja personas dati tika nodoti trešajām personām, jo mērķis iegūt šādu informāciju pats par sevi norāda, ka šāda informācija kādam bija nepieciešama.

Tiesa secina, ka ievērojot tiesa secinājumus par veiktās personas datu apstrādes 2013.gada 15.maijā, 2013.gada 7.jūnijā un 2013.gada 10.jūnijā par prettiesisku, kas ietver ziņu par pieteicēju pārbaudi Centra ENŽ un Ceļu policijas reģistrā, minētais fakts varēja izraisīt būtisks pieteicēja tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisku aizskārumu.

[15] Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtā daļa noteic, ka atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

Lai atlīdzinājums būtu atbilstīgs Satversmes 92.panta izpratnē, tam ir jābūt efektīvam tiesiskās aizsardzības līdzeklim *(sk. Augstākās tiesas 2007.gada 1.marta sprieduma lietā Nr.SKA-54/2007 8.punktu)*. Jēdziens atbilstīgs atlīdzinājums nozīmē, ka atlīdzinājumam ir jābūt taisnīgam. Atlīdzinājumam ir jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības ir tikušas aizskartas *(sk. Augstākās tiesas 2011.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-161/2011 16.punktu)*. Ar atlīdzinājumu var arī atturēt iestādi no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē *(sk. Augstākās tiesas 2010.gada 16.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-104/2010 18.punktu)*. Jāņem vērā, ka, nosakot atlīdzinājumu, tiesa pauž valsts nostāju par aizskarto tiesību un paša tiesību aizskāruma nozīmīgumu. Tādējādi atlīdzinājums demokrātiskā un tiesiskā valstī nedrīkst būt nesamērīgi mazs *(sk. Augstākās tiesas 2010.gada 16.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-104/2010 18.punktu)*.

[16] Nosakot atlīdzinājuma apmēru, jāņem vērā arī tas, kāds atlīdzinājums ir noteikts citos salīdzināmos gadījumos. Salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam ir jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos gadījumos – atšķirīgam. Šī prasība izriet no tiesiskās vienlīdzības principa *(Augstākās tiesas 2010.gada 16.februāra sprieduma lietā SKA -104/2010 11. - 15.punkts)*.

Iepazīstoties ar tiesu praksi līdzīgos gadījumos, tiesa konstatē sekojošo.

[16.1] Lietā Nr.A42342405 (spriedums stājies spēkā 2009.gada 16.martā) konstatēts, ka iestāde prettiesiski iekļāvusi pieteicēja sensitīvos datus Psihisko traucējumu un psihisko slimību valsts reģistrā. Tiesa saskatīja Satversmē noteikto pamattiesību pārkāpumu un morālo kaitējumu novērtēja kā smagu. Pārkāpums bijis ilgstošs, turklāt tas netika novērsts nekavējoties. Morālais kaitējums tika piespriests 4268,62 euro (3000 lati), tostarp 2134,31 euro

(1500 lati) par tām atbildētāja darbībām, kas veiktas jau apstrīdēšanas procesā.

[16.2] Lietā Nr.A42578707 (spriedums stājies spēkā 2010.gada 11.maijā) tiesa atzina par prettiesisku iestādes faktisko rīcību, veicot pieteicējas un viņas ģimenes datu apstrādi un iegūto datu nodošanu trešajai personai. Tādējādi jau pati darbība bija prettiesiska, iegūtie dati saturēja informāciju par pieteicējas un viņas ģimenes locekļu dzīves apstākļiem, kas vērtējama kā pietiekami privāta rakstura informācija. Vēlāk šie dati tika prettiesiski nodoti trešajai personai. Iestāde nebija informējusi pieteicēju par paredzēto personas datu apstrādes mērķi un pamatojumu. Pieteicējam piešķirts morālā kaitējuma atlīdzinājums 1280,58 euro (900 latu) apmērā.

[16.3] Lietā Nr.A420572410 (spriedums stājies spēkā 2014.gada 16.aprīlī) tiesa atzina par prettiesisku iestādes faktisko rīcību, nodod pieteicēja datus SIA „Rīgas satiksme" bez pieteicēja piekrišanas, un tos tālāk apstrādājot SIA „Rīgas satiksme", tostarp divas reizes nosūtot pieteicējam anketu par pieteikšanos personalizētas viedkartes saņemšanai. Tā kā netika veikta personas sensitīvo datu apstrāde, kaitējuma atlīdzinājums noteikts 142,29 euro (100 latu) apmērā.

[16.4] Lietā Nr.A420595011 (spriedums stājies spēkā 2015.gada 22.decembrī) tiesa atzina par prettiesisku iestādes rīcību, sniedzot informāciju masu informācijas līdzekļiem par disciplinārlietas ierosināšanu un ziņas par plānotās disciplinārlietas ierosināšanu pret pieteicēju. Tiesa ņēmusi vērā apstākli, ka disciplinārlieta tika izbeigta un informācija par disciplinārlietas izbeigšanu netika sniegta masu informācijas līdzekļiem. Pieteicējam piešķirts

morālā kaitējuma atlīdzinājums 711,44 *euro* (500 latu) apmērā.

[16.5] Lietā Nr.420326114 (spriedums stājies spēkā 2015.gada 18.maijā) tiesa atzina par prettiesiski iestādes rīcību, izpaužot ziņas par personu, kura vērsusies ar iesniegumu (sūdzību) iestādē, kā arī neatbildēšana uz iesniegumu. Pieteicējai tika piešķirts morālā kaitējuma atlīdzinājums 100 *euro*.

[16.6] Lietā Nr.A420600410 tika vērtēts prasījums par morālā kaitējuma atlīdzinājumu, kas radies iestādei nosūtot personai vēstuli, kurai uz aploksnes bija norādīts personas vārds, uzvārds un personas kods. Personas koda uzrādīšana nebija nepieciešama. Šādā lietā netika konstatēts būtisks personas tiesību un tiesisko interešu aizskārums.

[17] Tiesa, analizējot līdzīgas lietas, konstatē, ka viens no apstākļiem, kas tiek vērtēts, ir laika posms – pārkāpuma ilgums, tā apmērs un sekas prettiesiskajai rīcībai.

No lietas materiāliem neizriet, ka pateicēja dati kļuvuši zināmi plašam personu lokam vai ka tie tikuši publiskoti un nodoti trešajām personām. Tāpat nav pierādījumu, kas liecinātu, ka tiesību aizskārums būtu bijis ilgstošs, proti, no esošajiem pierādījumiem izriet, ka veikta vienreizēja (vai arī vienas dienas ietvaros vairākkārtīga) pieteicēja datu apskate attiecīgajos valsts reģistros.

Tajā pašā laikā tiesai nav pamata piemērot palielinātu atlīdzinājuma summu kā, piemēram, lietā Nr.A42342405 vai lietā Nr.A42578707. Tiesa norāda, ka šajā lietā nav saskatāma analoģija ar lietu, kur pieteicēja sensitīvie dati par veselību tika iekļauti Psihisko traucējumu un psihisko slimību valsts reģistrā, jo strīds lietā bija par prettiesisku datu iekļaušanu un ilgstošu esamību šajā reģistrā, turklāt iestāde minēto pārkāpumu nekavējoties nenovērsa. Šajā izskatāmajā lietā nav strīds par prettiesisku datu ilgstošu esamību attiecīgajos reģistros vai iestādes rīcību, apzināti nenovēršot prettiesiskus datu apstrādes gadījumus. Taču, piemēram, lietā Nr.A420600410 tika vērtēta nepamatota personas koda norādīšana uz personai adresētas vēstules, tiesai nekonstatējot būtisku personas tiesību un tiesisko interešu aizskārumu.

Turklāt tiesa nevar arī secināt, ka Valsts policijas darbinieki prettiesisku personas datu apstrādi veikuši personisku motīvu vadīti, jo netiešu pierādījumu vai secinājumu par to lietā nav. Pamatojums Valsts policijas rīcības prettiesiskuma atzīšanai ir pierādījumu trūkums noteiktiem personas datu apstrādes gadījumiem vairākos gadījumos, kas neizslēdz arī iespējamību par to pamatotu apstrādi, taču tā ir iestādes atbildība šādu pamatojumu sniegt.

Turklāt vērā ņemams pieteicēja morālā kaitējuma pamatojuma izmaiņas lietas virzības gaitā, jo sākotnēji pieteicējs morālā kaitējuma pamatojumu saistīja ar faktu, ka studējot Daugavpils Universitātē laika periodā no 2013.gada 1.septembra līdz 2015.gada 15.jūnijam, pieteicējs konstatēja, ka viena no pieteicēja kursa studentēm ir informēta par pieteicēja sodāmību, proti, ir zināms sodāmības fakts, pat arī konkrētais Krimināllikuma pants un citi šīs lietas faktiskie apstākļi. Lietas izskatīšanas laikā tika noskaidrots, ka nevienā no lietā esošajiem datu apstrādes gadījumiem Valsts policijas darbinieki nav veikuši pieteicēja personas datu apstrādi Sodu reģistrā un attiecīgi informācija par pieteicēja kriminālo sodāmību nevarēja tikt nodota no šiem darbiniekiem. Pēc tam pieteicējs mainīja morālā kaitējuma pamatojumu, saistot to vispārīgi ar personas datu apstrādi un saistot to ar bažām un satraukumu par to, vai pieteicēja personas dati, tai skaitā vārds, uzvārds, personas kods, informācija par pieteicēja vadītāja tiesībām, kā arī pieteicēja personas dati, kuri attiecas uz sodāmību administratīvo pārkāpumu lietās, neuzzinās vai jau ir kādas citas personas rīcībā, kurām tās nebūtu jāzina.

No iepriekš norādītā secināms, ka ar Valsts policijas prettiesisko faktisko rīcību pieteicējam nav radītas smagas morālās ciešanas, tomēr šāds pieteicēja tiesību aizskārums nav arī uzskatāms par nebūtisku vai mazsvarīgu, jo konkrētajā gadījumā ar iestādes prettiesisko rīcību ir aizskartas pieteicējas tiesības uz personas datu aizsardzību, tajā skaitā arī attiecībā uz pieteicēja personas datiem par administratīvo sodāmību. Turklāt Valsts policijas nepierādīto pieteicēja personas datu apstrādes reižu skaits ir vairākkārtīgs.

Ņemot vērā minēto tiesu praksi un šajā lietā konstatētos apstākļus – aizskarto tiesību nozīmīgumu, kaitējuma smagumu, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā par taisnīgu un adekvātu nodarītajam aizskārumam uzskatāms morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmērs 100 *euro*.

[18] Pieteicējs ir norādījis, ka papildus morālajam kaitējumam, atbildētājs ir radījis pieteicējam arī mantiskos zaudējumus, jo pieteicējs bija spiests izmantot valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" (turpmāk – Latvijas Pasts) un AS "Swedbank" pakalpojumus (sūtot korespondenci un apmaksājot valsts nodevu). Pieteicējs ir norādījis, ka kā pierādījumus ir pievienojis maksājumu apliecinošos dokumentus par Latvijas Pasta sniegtajiem pakalpojumiem, pieteicējam nosūtot Valsts policijai sūdzības par tās prettiesisko faktisko rīcību un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, kā arī par pieteikumu iesniegšanu Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namam. Papildus iesniegti AS "Swedbank" pakalpojumus apliecinoši dokumenti, apmaksājot valsts nodevu par Lēmuma Nr.1, Nr.2, Nr.3 un Nr.4 pārsūdzēšanu un lietas ierosināšanu Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā bija nepieciešams maksāt AS "Swedbank" maksājumu uzdevuma apkalpošanas komisijas maksu 0.36 *euro* apmērā par katru maksājumu (0.36 euro x 4 = 1.44 euro apmērā) *(lietas 5.sējuma 29.lapa)*. Tiesa no pieteicēja iesniegtajiem dokumentiem nekonstatē AS "Swedbank" maksājumu uzdevuma apkalpošanas komisijas maksu 0.36 euro apliecinošus dokumentus.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, pieteicējs lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja ar atbildētāja prettiesiskās faktiskās rīcības novēršanu un tās seku likvidēšanu radītus materiālus zaudējumus, kas radušies, izmantojot valsts akciju sabiedrības "Latvijas Pasts" un AS "Swedbank" pakalpojumus 14,66 *euro* apmērā.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta trešā daļa noteic, ka mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu, iestādes faktiskās rīcības novēršanu vai tās seku likvidēšanu, zaudējuma samazināšanu vai likvidēšanu.(...)

Tiesa secina, ka lietā ir daļēji apmierināti prasījumi saistībā ar 2017.gada 2.februāra Lēmumu Nr.3 un 2017.gada 9.maija Lēmumu Nr.4 daļā par Valsts policijas amatpersonu prettiesisko faktiskās rīcības, veicot /pers. A/ personas datu apstrādi 2013.gada 15.maijā, 2013.gada 7.jūnijā un 2013.gada 10.jūnijā, atzīšanu par prettiesisku. Līdz ar to arī materiālie zaudējumi ir atlīdzināmi saistībā ar izdevumiem, kas ir radušies saistībā ar minēto lēmumu pieņemšanu, proti, zaudējumus, kurus apliecina Latvijas Pasta 2017.gada 11.janvāra čeks Nr.00016082 (1.55 *euro* apmērā), nosūtot Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšniekam 2016.gada 2.decembra sūdzību, un Latvijas Pasta 2017.gada 10.marta čeks Nr.00019244 1.71 *euro* apmērā), nosūtot 2017.gada 10.marta pieteikumu Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namam par Valsts policijas prettiesisko faktisko rīcību un Lēmumu Nr.3, kā arī zaudējumus, kurus apliecina Latvijas Pasta 2017.gada 7.aprīļa čeks Nr.0303509 (1.61 *euro* apmērā), nosūtot Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes priekšniekam 2016.gada 2.aprīļa sūdzību un Latvijas 2017.gada 5.jūnija čeks Nr.0425796 (1.70 *euro* apmērā), nosūtot 2017.gada 2.jūnija pieteikumu Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namam par Valsts policijas prettiesisko faktisko rīcību un Valsts policijas priekšnieka Inta Ķuža 2017.gada 9.maija lēmumu Nr.192 "/pers. A/ iesnieguma izskatīšanu".

Kopumā ir atlīdzināmi materiālie zaudējumi 6,57 *euro* apmērā.

[19] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts (tostarp šā likuma 191.2 pantā paredzētajā kārtībā) vai tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282. panta 7. punktu, tiesa (tiesnesis) piespriež no atbildētāja (iespējamā atbildētāja) par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicējs, apstrīdot Valsts policijas faktisko rīcību saistībā ar /pers. E/ un /pers. B/ rīcību, ir divas reizes saistībā ar Lēmuma Nr.3 un Lēmuma Nr.4 pārsūdzēšanu samaksājis divas valsts nodevas 28,46 *euro* apmērā *(lietas 3.sējuma 9.lapa un 4.sējuma 9.lapa)*. Tā kā tiesa ir apmierinājusi pieteicēja pieteikumus šajā daļā, pieteicēja labā no Valsts policijas piespriežama samaksātā valsts nodeva 56,92

euro apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 254., 255.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

daļēji apmierināt /pers. A/ pieteikumu daļā par Valsts policijas amatpersonu prettiesisko faktiskās rīcības, veicot /pers. A/ personas datu apstrādi 2013.gada 15.maijā, 2013.gada 7.jūnijā un 2013.gada 10.jūnijā, atzīšanu par prettiesisku.

Uzlikt par pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt /pers. A/ morālo kaitējumu 100 *euro* apmērā un materiālos zaudējumus 6,57 *euro* apmērā.

Piespriest no Valsts policijas par labu /pers. A/ (personas kods /personas kods/) samaksāto valsts nodevu 56,92 *euro* apmērā.

Pārējā daļā pieteikumu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā pieņemšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese K.Jandava